

14 Mart Tıp Haftası Nedeniyle Türkiye'de İşçi Sağlığı-Güvenliği Sorunsalı

Dr. Ahmet Saltık

Ankara Üniv. Tıp Fak.

www.ahmetsaltik.net

11 Mart 2014, Ankara

Bizim de üyesi olduğumuz **Ankara Tabip Odası (ATO) İşçi Sağlığı Kolu**'nun çalışkan ve emektar üyeleri, emekten yana çalışanları, yılların değerli çalışma arkadaşlarımız **14 Mart 2014 Tıp Haftası** bağlamında bir panel düzenliyorlar.

Biz de bu Kol'da uzun yıllar örgütümüz **TTB'ye (Türk Tabipleri Birliği)** hizmet verdik..

On yılı aşkın bir süre ülkemizin her yerinde yaklaşık 100 (yüz!) dolayında **İşyeri Hekimliği Sertifika Kurslarında** eğitici, planlayıcı, değerlendirici, akademik sorumlu.. gibi görevleri yürütmeye çalıştık. Makul ücretlerle, asla "kâr" amacı gütmeyen TTB, bu kursları üyeleri için sürdürdü ve hatırı sayılır maddi girdi de elde etmiş oldu.

Yüz'e yakın kursta, 10 yıl gibi bir sürede biz de her kursta 200 - 250 dolayında hekim hesabıyla 20 - 25 bin meslektaşımızın İşyeri Hekimliği Sertifikası edinmesinde çorbaya tuz katabildik sanırım.

Bu programları ilk kez 1988'de dönemin TTB Başkanı Prof. Dr. Nusret H. Fişek başlatmıştı.

Prof. Fişek Türkiye'de çağcıl (modern) anlamda Halk Sağlığı Bilimlerini kuran kişi oldu.

1963'te **Hacettepe Tıp Fakültesi** eğitime başlamıştı (önce Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne bağlı olarak). Prof. Dr. İhsan Doğramacı Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyesi idi.

Prof. Fişek de..

Prof. Fişek 1961'de 27 Mayıs Devrimcilerinin Sağlık Bakanlığı Müsteşarı olmuştu (Bakanlık önerisini kabul etmemesi üzerine Prof. Ragıp Üner Sağlık Bakanı olmuştu). **1965'te Süleyman Demirel başkanlığında ilk AP (Adalet Partisi) hükümeti kurulduğunda** Prof. Fişek (o tarihte

Doçent idi) Müsteşarlık görevinden alınmıştı. Danıştay uğraşlarının ardından Doç. Fişek, **İstanbul Tıp Fakültesi'**nden sınıf arkadaşı Prof. İhsan Doğramacı ile birlikte Hacettepe Üniversitesi

Tıp Fakültesine (HÜTF) geçmişlerdi. Burada, 1750 sayılı Üniversiteler Yasası ve Hacettepe Üniversitesi Kuruluş Yasası (1967 tarih ve 892 sayılı yasa) kapsamında **Toplum Hekimliği**

Bölümü Hacettepe Tıp Fakültesinde örgütlenmişti. HÜTF'nin 3 sacayağı vardı :

1. Temel Tıp Bilimleri Bölümü
2. Klinik Tıp Bilimleri Bölümü
3. **Toplum Hekimliği Bölümü**

Nusret hoca bu Bölüm'ün başkanlığını ve Üniversitenin Rektör yardımcılığını, Tıp ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığını yaptı yıllarca. Biz de O'nun HÜTF'de tıbbiye öğrencisi ve sonra da **Toplum Hekimliği Bölümü'**ünde asistanı olma onurunu yakaladık.

12 Eylül sonrasında Rektör Prof. Doğramacı **2547 sayılı YÖK yasası ve sistemini** getirdi;

12 Eylülcülerle bütünleşmişti. **Toplum Hekimliği Bölümü, Anabilim Dalı'na** indirildi.

Nusret hoca 67 yaşında emekli oldu / edildi ve boş durmayarak **TTB Genel Başkanlığı'na** seçildi..

Halk Sağlığı'na hizmet kesintisiz sürecekti..

Bu görevi sırasında, **6023 sayılı TTB Yasası'nın** 5. maddesi bağlamında

İŞYERİ HEKİMLİĞİ SERTİFİKA PROGRAMI başlattı ve bu belgesi olmayan hekimlere İşyeri Hekimliği yapma izni verilmemeye başlandı. Bu kurslar ilk 10 yılında olgunlaştı. Prof. İsmail Topuzoğlu, Prof. Nazmi Bilir... özveri ile çalıştılar.

Biz 2. onyılda 1990 sonrası, 2000'ler başına dek görev alan 2. takımında yer aldık.

Prof. Turhan Akbulut, Dr. Haldun Sırer, Dr. Nazif Yeşilleyen... ile birlikte çalıştık.

Dr. Sedat ABBASOĞLU TTB İşyeri Hekimliği çalışmalarının eşgüdümünü sağlıyordu.

Bu dönemde **TİSK** ile karşı karşıya gelindi. TİSK, 6023 sayılı yasanın 5. maddesi bağlamında Tabip Odalarının izin yetkisini tanımak istemiyordu.

Yükselen neo-liberal yeni dalga ile patron, dilediği hekimle dilediği koşullarda **kutsal serbest piyasa yasaları** bağlamında sözleşme yapabileceğini düşünüyordu. Hukuksal savaşım yıllarca sürdü.. taa ki yasal düzenleme ile söz konusu Tabip Odası yetkisinin **geleneksel sermaye - iktidar ortaklığı** ile içi boşaltılana dek..

Günümüzde geldiğimiz yer ortada.. Hemen her alan, sermayenin istekleri (buyrumu!) ile AKP iktidarınca mevzuat olarak düzenlenmekte.

Ortak İşyeri Sağlık Güvenlik Birimleri (OİSGB) de benzer koşullarda ortaya çıktı. Yönetmelikle yürürlüğe kondu :

- **İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMLERİ İLE ORTAK SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK** (RG : 15.8.2009, sayı 27320)

İşte TTB - ATO ve değerli çalışma arkadaşlarımız bu sorunu masaya yatıracaklar.. (16 Mart 2014; duyuru posterine erişim için : [OSGB_Paneli_ATO](#))

Unutulmasın ; **Avrupa Sosyal Şartı (European Social Charter) madde 3 :**

* **"Tüm çalışanların sağlıklı ve güvenli çalışma ortamı hakkı vardır."**

Bir şey daha unutulmasın;

* Bu metin **Avrupa Konseyi**'nindir, 1961 tarihlidir ve 1989'da kimi çekincelerle iç hukuka mal edilmiştir; Türkiye bu **Şart**'a, uluslararası hukuk terminolojisiyle "*taraf olmuştur*".

* Dolayısıyla, **Anayasa md. 90/son fıkra** uyarınca bu Şart, yasa değerinde olup, iç yasalarla çelişmesi durumunda üstün hukuk normudur. Dahası, **temel insan hak ve özgürlükleri** ile ilintili olduğundan, aynı Anayasa maddesi uyarınca, Anayasamıza aykırılığının ileri sürülmesi de olanaklı değildir. Türkiye bir hukuk devleti olacaksa, yapılacaklar bellidir. Yalnız "işçiler" değil

"Tüm çalışanların sağlıklı ve güvenli çalışma ortamı hakkı vardır."

OİSGB de bu bağlamda yapılandırılmak, işlevlendirilmek durumundadır.

- Türkiye işvereni, artık, **neo-liberalizm maskesiyle yabancı (vahşi) kapitalizmi dayatan** arkayık engellerinden kurtulma olgunluğunu gösterebilmelidir.

Değilse, hiç abartı sayılmasın, **1871 Paris Komünü**'nün post-modern versiyonlarının ülkemizde de yaşanacağı ve emeğin haklarını er ya da geç mutlaka, söke söke alacağı, tarihsel diyalektik pratiğinin şaşmaz (deterministik) çıkarımıdır.

- **Küresel - yerli sermaye ortaklığı, yeni Emile Zola'lar (Germinal), Victor Hugo'lar (Sefiller)..** doğmasını zorlamamalıdır.

Herkese kolay gelsin.. Sevgi ve saygı ile.